

ALEVÎ-BEKTAŞÎ KÜLTÜR ENSTİTÜSÜ

A. Değerlendirmeler

İnsanlık, tarihi boyunca varoluşun sebeplerini araştırmıştır. Neden ve niçin ile başlayan sorular uygarlık tarihini inşa etmiş, tüm inanış ve felsefî doktrinler, nesnel olanı anlamlandırmanın denemeleri olmuştur. Yunan'da, Mısır'da, Babil'de, Çin'de, Hint'te ve diğer coğrafyalarda düşünce bu şekilde gelişmiştir. Varlık-dünya-yaşam sarmalında insanın ana özne olduğu temel bir gerçektir. İnsan, düşünme yeteneğine sahip bir varlık olarak madde alanının ve toplumsal yaşamın dinamiğidir. İnsan, yaşam içerisinde oluşturduğu toplumsal sistem ve kurumlarla aynı zamanda sosyal bir değerdir. İnsanın sosyalliği tinsel (manevî) ve psikolojik yanını da ifade etmektedir. İnsanın dış dünyayı sorgulama, açıklama refleksi, düşün evreninin evrelerini de oluşturmuştur. Düşünce tarihindeki ekoller kendi ontolojilerini tümsel şekilde açıklarken Alevîlik-Bektaşîlik düşün-inanç sistemleri insanı merkez alan yapılanmalar olarak gelişmiştir.

Yaşam ile ilgili sorunsalı fizik dünyada değil, insan metaforunun gelişiminde gören Alevîlik-Bektaşîlik, ideal insanı anlatmanın yanında yetiştirmenin de okulu olmuştur. Öğretinin iç terminolojisi ile kâmil insan, insanlık değerinin örnekleme olarak görülmüştür. Geleneksel bakışın yaratan-yaratılan-madde alan şeklindeki kategorik tavrına karşılık Alevîlik-Bektaşîlik, teklik-çokluk paralelliği (Vahdet-i Vücut) temelinde açıklamalar yapmıştır. İnsanı tema olarak ontolojik-epistemolojik yapısının merkezi yapan Alevîlik-Bektaşîlik, Tanrısalsanî içerikli önermeleri temel manifestosu olarak kabul etmiştir. XIII. yüzyıldan itibaren Hacı Bektaş Velî düşüncesi; sosyal, siyasal ve kültürel alandaki tüm açmazlara karşılık “*erkek, dişi sorulmaz muhabbetin dilinde*” diyerek insan olgusuna katkılarda bulunmuştur. Alevîlik-Bektaşîlik cins, ırk, millet, inanç ayrımı yapmayarak nesnel insanın kendini tamamlamasında görmüştür. Bu düşünsel-inançsal profil, hoşgörü, eşitlik, paylaşım gibi erdemleri kendi ekseninde toplamıştır. Alevîlik-Bektaşîlik Anadolu başta olmak üzere Balkanlar ile Kuzey Afrika'yı da içine alan büyük bir coğrafyanın tarihsel, kültürel ve inançsal gerçeği olmuştur. XXI. yüzyıla gelindiğinde Alevîlik-Bektaşîlik; Avrupa, Amerika ve Avustralya'ya yerleşen mensuplarıyla bir dünya gerçeğine dönüşmüştür.

Alevîlik-Bektaşîlik düşün-inanç sistemleri, Anadolu'da XIII. yüzyıldan itibaren temellenmiştir. Hacı Bektaş Velî ve *dede, baba, sultan* unvanlarıyla anılan tarihî-karizmatik kişiliğe sahip dervişler, Alevîlik-Bektaşîlik sistemlerinin prototipi olmuştur. Hacı Bektaş Velî, XI. yüzyılın ikinci yarısı ile XII. yüzyılın ikinci yarısı arasında yaşamış olan Hoca Ahmed Yesevî'nin öğretilerine mensup bir eren olarak tasavvufî (içsel) karakterli bu düşüncüyü Anadolu'ya taşımıştır. XIII. yüzyıl, Anadolu tarih ve kültürü için önemli bir milattır. Hacı Bektaş Velî ile çevresinde örgütlenen derviş kitlesi, dönemin tüm siyasî, askerî, sosyal, ekonomik, kültürel açmazlarına karşılık Küçük Asya (Anadolu)'da insan merkezli bir söylemi geliştirmiştir. Öğreti, Ortaçağ'ın düşünce-inanç paradoksunun dominantlığına karşılık insanlığa yabancılaşmayı öteleyen bir model sunabilmiştir.

Alevîlik-Bektaşîlik içsel ve dışsal ile ilgili çözümlenmeleri sembolik bir evrende ifade etmeyi tercih etmiştir. Hacı Bektaş Velî'nin adına hazırlanan Velâyetname'de bu anlatım araçlarını görmek mümkündür. Metindeki sembolizmin en temel örneklerinin başında Hacı Bektaş Velî ve düşüncesinin, beyaz bir güvercin tasviri ile ifade edilmesi gelmektedir. Güvercin sembolü ile öğretinin tözsel gerçeği amaçladığı karakterize edilmektedir. Hacı Bektaş Velî ve Horasan erenlerinin düşünsel-tarihsel misyonlarını Anadolu ve Balkanlar'da gösterdikleri faaliyetlerde de görmek mümkündür. XIII. yüzyılda Hacı Bektaş Velî

dergâhında yetişen dervişler, Anadolu ve Balkanlar'a gönderilerek düşün-inanç sisteminin temsilciliğini yapmıştır. Bu bağlamda Güvenç Abdal; Gümüşhane-Kürtün-Harşit Vadisi'ne, Karadonlu Can Baba; Sivas-Erzincan'a, Koluaçık Hacım Sultan; Uşak'a, Seyyid Cemal Sultan ve Resul Baba; Kütahya-Afyonkarahisar-Eskişehir aralığına (Doğu Ege), Sarı İsmail; Denizli'ye, Sarı Saltık; Balkanlar (Doğu Avrupa)'a görevlendirilmiştir. Bu dervişler kurdukları köy, ocak ve tekkelerle buldukları bölgelerde yaşanan iskân (yerleşme) sürecinin birincil öznesi olmuşlardır. Her biri birer sosyal-dinî önder olan erenler, etkinlik sahası oluşturdukları bölgelerdeki toplulukların toplumsal-inançsal kimliklerine etkide bulunmuştur. Sosyo-antropolojik açıdan önemli olan veri, isimleri verilen erenlerin yaşamları çevresinde şekillenen düşünsel-tarihsel yapıların yüzyıllar sonra da varlığını sürdürmesidir. Sarı Saltık'ın adına oluşan tarihî-inançsal kişiliğin XIII. yüzyıldan günümüze Balkanlar'da başta Romanya-Babadağ olmak üzere Bulgaristan, Makedonya, Kosova ve Arnavutluk'taki kutsal mekânlar aracılığı ile devam etmesi önemli bir örnektir. Öğretinin bir diğer mensubu Güvenç Abdal da aynı misyonla Hacı Bektaş Velî tarafından Gümüşhane-Kürtün-Harşit Vadisi'ne gönderilmiştir. Harşit'te Taşlıca (Şıhlı) köyünü kuran Güvenç Abdal, Kürtün ve çevresinde başlayıp daha sonra Karadeniz bölgesinin geneline yayılan sosyal-tarihî-düşünsel bir örgütleniş geliştirebilmiştir. Taşlıca köyü merkezli olarak bölgeyi iskân eden Çepniler, kısa sürede Sinop'a kadar olan yerleşkede denetim kurabilmiştir. Düşün-inanç dünyaları Güvenç Abdal aracılığında Hacı Bektaş Velî dergâhı ile ilişkilendirilen Çepniler, düşünsel-inançsal kimliklerini tarihleri boyunca korumuştur. Güvenç Abdal'ın adıyla anılan Alevî inanç-dede ocağı, günümüzde Gümüşhane, Trabzon, Giresun, Ordu, Samsun, Zonguldak, Düzce, Kocaeli, Tokat, Erzurum, Kars, Sivas, Çorum, Yozgat gibi illere bağlı yüzlerce yerleşim biriminde etkinliğini devam ettirmektedir.

Alevîlik-Bektaşîliğin tarihî-inançsal gelişimini analiz etmek için iki erenin yaşamından aktardığımız gelişmelere daha birçok örnek vermek mümkündür. Tüm bu tarihî materyalden öğretinin insan ve toplum adına geliştirdiği önermeler analiz edilebilir. Bu metodolojik tavırla Alevîlik ve Bektaşîliğin düşün evrenini tasvir etmek olanaklı hâle gelmektedir. Hiçbir siyasal, ekonomik ve askerî gücü kendine temel almayan Alevîlik-Bektaşîlik bu anlamda iktidar-egemen olma hegemonyasının dışında durarak yaşam, insan fenomenine insansal bir bakış geliştirmiştir. Bu, Alevîlik ve Bektaşîliğin uygarlığın ortak belleğine sunduğu bir kazanımdır. Hacı Bektaş Velî düşüncesinin XIII. yüzyıldaki en önemli temsilcilerinden Yunus Emre'nin “*Ete, kemiğe büründüm, Yunus diye göründüm*” şeklindeki dizeleri, XVI. yüzyılda Sivas-Banaz'dan insanlığa seslenen Pir Sultan Abdal'ın;

“Dört şey vardır karındaşa çok lâzım,

Bir ilm, bir kelâm, bir nefes, bir saz”

şeklindeki hitabı, XVI. yüzyıl Alevî teolojisinin karizmatik temsilcisi Şah Hatayî'nin;

“Bir kandilden bir kandile atıldım

Turab oldum yeryüzüne saçıldım

Bir zaman Hak idim Hak ile kaldım

Gönlüme od düştü yandım da geldim”

dörtlüğü Alevî-Bektaşî anlayışın estetik bir dorukta sözünü düşünce meclisine aktarmasıdır. Alevîlik-Bektaşîlikte söz, edebî, sanatsal alanda kalmamış, sosyal-düşünsel bir ifadeye dönüşmüştür. Bu bağlamda şiir ve müzik öğretinin iki ana anlatım aracı olarak gelişmiştir. Düşünce adına anlatılmak isteneni bilgece dillendirme marifeti, Yunus Emre, Pir Sultan

Abdal, Şah Hatayî, Kaygusuz Abdal, Viranî Abdal, Yeminî, Kul Himmet gibi yüzlerce âşığı yetiştirmiştir. Bu ozanların dilinden topluma aktarılanlar ise öğretinin insanı, yaşamı, inancı, toplumu çözümlemesi olmuştur. Tarihsel süreç içerisinde âşıklık geleneğinin gelişimine söz kadar müzik de katkıda bulunmuştur. Öğretinin iç terminolojisi ile *Telli Kur'ân* adı verilen bağlama, doğru sözü tamamlayarak nefes, deyiş ve demeye dönüşmüştür. Bu sebeple Alevîlik-Bektaşîlik tarihi, edebiyat ve müzik gibi bilim disiplinleri açısından son derece önemli bir saha özelliği kazanmıştır.

Alevîlik-Bektaşîlik geleneksel inanç ile kurumların dışında insan, Tanrısal sevgi, eşitlik, paylaşım gibi değerleri temel aldığı için tarih boyunca iktidar, egemen kültür ve inançların reaksiyonuyla karşı karşıya kalmıştır. Tarihte Anadolu kırsal yaşamının önemli bir kitlesini oluşturan Alevî toplumu, merkez ve değerlerinin dışında durarak merkez dışı çevrenin inançsal-düşünsel kimliğini temsil etmiştir. Alevîlik, yaşamdan, sosyal gerçeklerden kopmayarak çevre nüfusun değer dünyası olarak misyonunu yerine getirmiştir. Literatürde inanç-dede ocağı şeklinde yer alan inanç kurumları, Alevîliğin temel gerçeği olmuştur. Alevî inanç-dede ocakları, dedelik ve taliplik üzere Alevîlikteki iki ana statüyü iç sisteminde geliştirmiştir. Cem adı verilen ritüel organizasyon ve ikrar, musahiplik, görgü, dar, düşkünlük gibi temel inanç pratikleri, Alevî inanç-dede ocakları merkezli yaşamıştır. Ocak aidiyeti, Alevî inançlı bireyin inançsal-düşünsel kimliği olmuştur. Alevî inanç-dede ocakları arasında organize edilen ve *el ele, el Hakk'a* şeklinde tanımlanan yapılanışla, inançsal, kültürel, sosyal alan disiplinize edilmiştir.

Bektaşîlik Balım Sultan ile beraber ritüelleri, kurumları ve statüleri belirlenmiş bir düşün-inanç sistemi olarak organize olmuştur. İlke ve değerlerini Hacı Bektaş Velî'nin tarihî-karizmatik kişiliğinde bulan Bektaşîlik, tekke (dergâh) olarak adlandırılan inanç birimleri ile dünya insanlığına ulaşmaya çalışmıştır. Tarihsel süreçte kent merkezlerinde sistemli bir organizasyon geliştiren Bektaşîlik özellikle Balkanlar'da etkin bir varlık göstermiştir. Bektaşîlik günümüzde de Balkan coğrafyasında tarihsel, kurumsal ve inançsal varlığını sürdürmektedir. Bektaşîlik, XIV-XV. yüzyıllarda Kaygusuz Abdal'ın çalışmalarıyla Kuzey Afrika'da da örgütlenmiştir. Mısır'da Kaygusuz Abdal'ın adıyla anılan Bektaşî tekkesi XX. yüzyıla kadar bölgede öğretinin önemli bir inanç-kültür merkezi olmuştur. XXI. yüzyıla gelindiğinde Bektaşîlik, Avrupa ve Amerika gibi kıtalara temsilcileri tarafından taşınmıştır. Bektaşîlik, Hacı Bektaş Velî Dergâhı (Pirevi) merkezli olarak farklı coğrafyalarda tekke adı verilen inanç birimleri ile etkinliğini kurmuştur. Dede-baba, halife-baba, baba, derviş ve muhip olarak adlandırılan sıfatlar Bektaşî geleneğinin temel statüleri olmuştur.

Belli noktalarıyla özetlemeye çalıştığımız Alevîlik-Bektaşîlik düşün-inanç sistemleri, eren öğretisinin uygarlığa olan seslenişidir. Resmî tarih çalışmalarının, mekanik analizlerin tespitlerinin dışında Alevîlik-Bektaşîlik, ideal insan ve toplumu tanımlama girişimidir. XX. yüzyıl dünya toplumlarının kapitalist, tek kutuplu bir dönüştürme ile karşı karşıya kaldığı bir dönemdir. İnsan ve değerlerinin kaybolduğu bireycilik ile pragmatizm mantığının benimsendiği çağımızda insanlık büyük bir sosyal, kültürel, ekonomik, siyasal çözüme ile karşı karşıyadır. Buna karşın Hacı Bektaş Velî'nin insana önem veren bilgeliği, Yunus Emre'nin inanç ve düşüncedeki duruluğu; Pir Sultan Abdal'ın, yaşamdaki coşkunluğu; Edib Harabî'nin gerçeğe olan yakınlığı insanlığın özünü koruması ve uygarlığın gelişimi için var olması gereken değerlerdir.

Alevî-Bektaşî Kültür Enstitüsü, Alevîlik ile Bektaşîliğin düşünsel-tarihsel misyonunun önemini görmüş ve sürece hizmet etmek için Almanya'da, 1997 yılında kurulmuştur. Enstitü, Alevîlik-Bektaşîlik gerçeğinin bilimsel bir çerçevede araştırılması, tarihsel sürecin analiz edilmesi, sözlü ve yazılı kaynakların tespiti, farklı bilim alanlarının konu ile ilgili

araştırmalarının teşvik edilmesi gibi bilimsel, akademik nitelikteki çalışmalarını programlamıştır. Alevî-Bektaşî Kültür Enstitüsü, Alevîlik ve Bektaşîliğin inançsal bir gerçek olduğu noktasından hareket ederek Alevî-Bektaşî inancının tarihsel, düşünsel yapısının devam ettirilmesi yönünde çalışmalara da öncelik vermektedir. Alevî-Bektaşî inancının mensubu olan kitleye ve tüm insanlığa öğretinin ritüel uygulamalarını, inançsal pratiklerini, felsefî söylemini anlatmak ve tanıtmak kurumun öncelikli amaçları arasındadır. Bu bağlamda Alevî-Bektaşî Kültür Enstitüsü'nün Almanya'daki merkezi bilimsel çalışmalar yanında inanç-kültür merkezi olarak da hizmet vermektedir. Alevî-Bektaşî Kültür Enstitüsü, Alevî-Bektaşî düşün-inanç sistemlerinin tarihsel yapısını muhafaza ederek bilimsel bir zeminde kritik edilmesini ve içselleştirilmesini benimsemektedir. Ancak bu yaklaşımla Alevî-Bektaşî kitle, İmam Ali'nin: *"Bana bir harf öğretmenin kırk yıl kölesi olurum."* şeklindeki sözünü ve Hacı Bektaş Vefî'nin: *"İlimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır."* öğüdünü doğru anlamış, yaşam içine almış olur. Bilimsel tavır ve yöntemin bir katkısı da Alevîlik-Bektaşîlik üzerine tarihten günümüze artarak gelen spekülasyonların, polemiklerin ve yanlışların tasfiyesi yönünde olacaktır.

B. Amaçlar ve Çalışmalar

Alevî-Bektaşî Kültür Enstitüsü, öncelikli olarak Alevî-Bektaşî inancının tarihsel, düşünsel ve inançsal profilinin bilimsel açıdan ortaya konulmasını hedeflemektedir. Tarihi boyunca insan ve değerlerinin temsilciliğini yapan Alevîlik-Bektaşîlik egemen düşüncenin yarattığı siyasî, kültürel sebeplerden dolayı felsefî-düşünsel söylemini demokratik bir zeminde dillendirme, somutlaştırma imkânı bulamamıştır. Bu sosyolojik-tarihî realite, Alevîlik ve Bektaşîliğin yapı ve kurumlarını işletebilmesi noktasında sorunlar yaratmıştır. Yüzyıllara yayılan süreçte Alevî-Bektaşî inanç-kültür merkezleri sürekli denetim altında tutulmuş, öğretiye ait kaynak ve belgeler tahrip edilmiş, Alevî-Bektaşî inançlı topluluklar zorunlu göç, iskân gibi yaptırımlarla karşı karşıya kalmıştır.

XXI. yüzyıla gelindiğinde Alevîlik-Bektaşîlik ile ilgili bilimsel çalışmalara olan ihtiyaç net olarak belirginleşmiştir. Alevîlik ve Bektaşîliğe ait sözlü ve yazılı kaynakların sağlıklı bir envanterinin yapılarak arşivlenmesi, bilimsel çalışmalar için öncelikli yere sahiptir. Alevî-Bektaşî kaynaklarını arşivleme, Alevî-Bektaşî Kültür Enstitüsü'nün birincil amaç ve çalışmalarındandır. Tarihsel sürecin sosyolojik sebepleri bağlamında sözlü ve yazılı kaynaklarını tasnif edemeyen Alevîlik-Bektaşîlik için arşiv, tarihini geleceğe aktarmak adına son derece stratejik önem taşımaktadır. Arşivleme çalışmasının birinci boyutu, alan (saha) çalışmaları bağlamında tespit edilen şecere, ferman, icazetname, vakıf senedi gibi yazılı kaynakları kopyalamayı, tamir ve bakımının yapılarak muhafaza altına alınmasını içermektedir. Özellikle ocaklı dede ailelerinde mevcut olan tarihî belgeler, Alevî inanç-dede ocaklarının tarihsel gelişimlerini ve ocakların birbirleriyle kurumsal-inançsal bağlantısını tespit etmek açısından önem taşımaktadır. Alevî inanç-dede ocaklarına ait yazılı kaynaklar, Alevîliğin tarihsel boyutunu kritik etmek içinde öncelikli materyallerdir. Arşiv oluşturmada ikinci boyut, Alevîlik-Bektaşîlik öğretilerinin felsefî evrenini anlamakta öncelikli doneler olan nefes, duvaz imam, deme, deyiş, velâyetname (vilâyetname), cönk ve divanların kayıt altına alınmasıdır. Alevîlik ve Bektaşîliğin zengin bir edebiyat ve müzik geleneğine sahip olduğu bilimsel bir gerçektir. Âşıklık geleneği merkezli gelişen ve önemli bir estetik, düşünsel düzeye ulaşan Alevî-Bektaşî müziği ile ilgili çalışmalar da arşivleme çalışmalarına dâhil edilmelidir. Böylece tarihten günümüze sözlü olarak aktarılan, buna karşılık Alevîlik-Bektaşîlik düşün tarihi için temel dinamikler olan unsurlar tespit edilmiş olacaktır.

Alevî-Bektaşî Kültür Enstitüsü, arşivleme çalışmaları paralelinde elde edilen kayıtların; felsefe, tarih, sosyoloji, antropoloji, halkbilim, edebiyat, müzik gibi farklı bilim disiplinleri açısından analiz edilmesi gerektiğine inanmaktadır. Böylece Alevî-Bektaşî

kaynaklarının farklı bilim disiplinleri açısından kritiği sağlanacaktır. Bu sebeple Alevî-Bektaşî Kültür Enstitüsü, üniversitelerle kurumsal, bilimsel ilişkiler kurmak ve bu ilişkileri akademik düzeyde artırarak geliştirmek hedefindedir. Enstitü, bilimsel çalışma programlarında Alevîlik-Bektaşîlik konuları bulunan bilim insanları ile diyaloglara süreklilik kazandırarak bilim dünyası ile Enstitü arasındaki bilimsel irtibatları geliştirmeyi amaçlamaktadır. Alevî-Bektaşî Kültür Enstitüsü, üniversitelerde Alevîlik-Bektaşîlik üzerine hazırlanan yüksek lisans ve doktora tezi gibi akademik çalışmaları bilimsellik açısından önemli saymaktadır. Bu sebeple enstitü, mevcut tez çalışmalarının yayınlanmasını ön planda tutmaktadır. Akademik tezlerin yayınlanması, Alevî-Bektaşî literatürünün gelişmesi, tipoloji ve terminoloji çalışmalarının tamamlanması açısından önem taşımaktadır. Gerçekleştirilen akademik çalışmalara destek sağlanması, Alevîlik ve Bektaşîliğe yetkin düzeyde hâkim uzmanların yetişmesi, teşvik edilmesi bağlamında da önceliklidir. Günümüzde Alevîlik-Bektaşîlik ile ilgili çalışmaların en önemli açmazların birisi de konu üzerine ihtisas yapmış bilim insanlarının sayıca azlığıdır.

Alevî-Bektaşî Kültür Enstitüsü; Alevîlik-Bektaşîlik ile ilgili bilimsel çalışmaları yayınlamak üzere bir dergi çıkarma faaliyetini de çalışma programına almıştır. Alevî-Bektaşî Kültür Enstitüsü'nün yayını olarak altı aylık periyotlarla hazırlanacak derginin uluslararası bilimsel-akademik kriterleri taşıması planlanmaktadır. Türkçe ve Almanca tam metin olarak yayımlanacak dergide makalelerin İngilizce özetlerine de yer verilecektir. Oluşturulacak bilim ve danışma kurulları ile Alevîlik-Bektaşîlik konularında uzman bilim insanlarının, Alevî-Bektaşî inanç temsilcilerinin desteği sağlanacaktır. Yayınlanacak yazıların hakemler tarafından tutulan raporlar dâhilinde değerlendirilmesiyle dergi hakemli bir yayın olma özelliğini kazanacaktır. Alevî-Bektaşî Kültür Enstitüsü, dergi yayınlama çalışmasını akademik-bilimsel bilginin toplumsallaştırılması açısından önemsemektedir.

Alevî-Bektaşî Kültür Enstitüsü, bilimsel çalışmalar çerçevesinde alan (saha) çalışmalarını da programına dâhil etmiştir. Alevîlik-Bektaşîlik düşün-inanç sistemlerinin tarihsel gelişim bölgeleri olan Anadolu ve Balkanlar'da bilimsel alan araştırmalarının sürdürülmesi, Alevîlik ve Bektaşîliğin sözlü, yazılı kaynaklarının tespiti açısından öncelikli bir çalışmadır. Öğretinin tarihine ilişkin önemli birçok veri, geçmişte alan çalışmalarıyla tespit edilmiştir. Önümüzdeki dönemde sürdürülecek alan araştırmalarıyla yeni bilgi ve belgelerin bulunması mümkün olacaktır. Alan çalışması bağlamında, özellikle Alevî inanç-dede ocaklarının etkinlik alanları ile, sürdürdükleri ritüel uygulamalar hakkındaki bilgilerin ve âşıklık geleneğine bağlı oluşan unsurların derlenmesi mümkün olacaktır. Alan çalışmaları paralelinde özellikle Alevî inanç-dede ocakları, Bektaşî tekkeleri ve öğretinin tarihî-karizmatik temsilcileri ile ilgili sözlü ve yazılı materyalin tespiti yapılacaktır. Bu çalışma bilim dünyasının Alevî-Bektaşî düşün-inanç sistemlerinin tarihsel, düşünsel, inançsal yapısını daha net tanımlamasını sağlayacaktır. Alan araştırmalarının benzeri bir bilimsel faaliyet de dünya üniversitelerinde ve uluslararası kütüphanelerde kayıtlı bulunan Alevî-Bektaşî metinlerinin kataloglanmasıdır. Alevî-Bektaşî Kültür Enstitüsü, belli bir program dâhilinde farklı merkezlerde kataloglar hazırlayıp oluşan kayıtları arşivine dâhil edecektir.

Alevî-Bektaşî Kültür Enstitüsü'nün Türkiye, Avrupa ve dünyanın farklı bölgelerinden olup Alevîlik-Bektaşîlik üzerine çalışmalar yapan bilim insanları ile bilimsel, akademik ilişkileri bulunmaktadır. Bu irtibatlar bağlamında Alevî-Bektaşî Kültür Enstitüsü program dâhilinde belli aralıklarla sempozyum, konferans ve panel şeklinde organizasyonlar gerçekleştirmektedir. Enstitü, belirlenen konular üzerine uzmanların desteğini alarak Almanya'daki merkezinde bilimsel, akademik çalışmalar yerine getirmektedir.

Alevî-Bektaşî Kùltür Enstitüsü'nün çalışmalarının içerisinde inançsal, kùltürel içerikli etkinlikler de yer almaktadır. Alevîlik ve Bektaşîliğe ait temel ritüelleri, inanç pratiklerini yerine getirmek Alevî-Bektaşî Kùltür Enstitü'sünün kuruluş misyonlarındandır. Bu bağlamda *muharrem ayı*, *nevruz*, *hidirellez* gibi Alevîlik-Bektaşîlik için önemli olan tarihlerde inançsal, kùltürel içerikli faaliyetler yapmak kurumun temel fonksiyonlarındandır. Alevî-Bektaşî Kùltür Enstitüsü; Alevîlik-Bektaşîlik düşün-inanç sistemlerinin doğal, tarihsel ve düşünsel ekseninde zamanın gerçekleriyle paralel şekilde gelişimlerini sürdürmesi taraftarıdır. Bu nedenle kurum inançsal, kùltürel çalışmalar kapsamında başta Hacı Bektaş Velî anma etkinlikleri olmak üzere Türkiye ve farklı ÷lkelerde gerçekleştirilen organizasyonlara düzenli olarak katılmakta ve destek vermektedir.

Alevî-Bektaşî Kùltür Enstitüsü, belli başlıklarda özetlendiği şekilde inançsal, kùltürel ve bilimsel çalışmalar yürüten bir kurumdur. Enstitü; Alevîlik-Bektaşîlik düşün-inanç sistemlerinin geleceğe taşınması ve insanlığa tanıtılması yönünde sürdürdüğü faaliyetlerine önümüzdeki dönemde de devam edecektir. Alevî-Bektaşî Kùltür Enstitüsü için önemli olan; her türlü ırk, din, dil, cins, millet ve ideoloji ayırımına karşılık, insanı bir gören, sevgiyi kutsal sayan, Alevîlik-Bektaşîlik öğretilerinin uygarlığa katkısının devam etmesidir.